

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Stříbro

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Stříbro leží v Plzeňském kraji a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem 24 obcí a počtem 16.901 obyvatel, z čehož 7.830 žije v jádrovém městě, se řadí mezi menší obvody kraje;
- rozlohou 431 km² je zhruba středně velký.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Plzeňském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Stříbro	24	16 901	7 830	431
Horšovský Týn	18	14 276	4 984	289
Nepomuk	26	11 713	3 804	309
Nýřany	54	53 949	7 126	628
Sušice	30	24 579	11 270	781
Tachov	27	36 148	12 595	948
Průměr za kraj	33	38 179	19 115	504

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Plzeňského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 16.400 až 17.400 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Broumov, Holice, Mnichovo Hradiště, Odry, Vizovice);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 24 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Dobříš, Jeseník, Pacov, Stod, Rosice, Český Brod, Židlochovice);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 7.500 až 8.100 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Broumov, Bílovec, Dačice, Frýdlant, Moravské Budějovice, Vimperk).

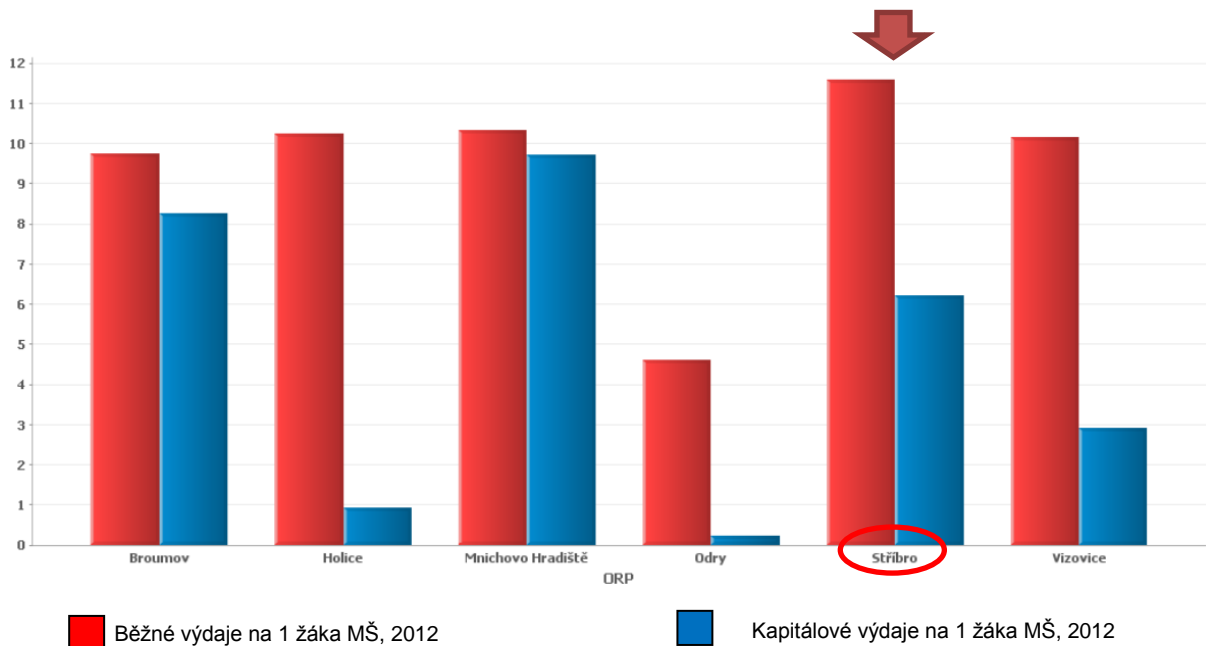
2. Předškolní a školní vzdělávání

U problematiky předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Stříbro zejména porovnání **počtu žáků mateřských škol** na 1.000 obyvatel a výše **běžných** a kapitálových **výdajů** na ně. SO ORP Stříbro má mezi obvody s obdobným počtem obyvatel nejméně žáků MŠ na 1.000 obyvatel, a to 32,6. Oproti tomu má mezi srovnávanými obvody nejvyšší úroveň běžných, tj. každodenních výdajů na žáky MŠ: 11,6 tis. Kč/žáka. Kapitálové, tedy investiční výdaje jsou již průměrné a nevykukají v kladném ani záporném gardu, doplněny jsou jen pro kompletní ilustraci situace (činí 6,2 tis. Kč/žáka MŠ). Viz obr. č. 1 a 2.

Obrázek 1: Počet žáků MŠ na 1.000 obyvatel (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 16.400 až 17.400; průměr za období 2008 – 2012)

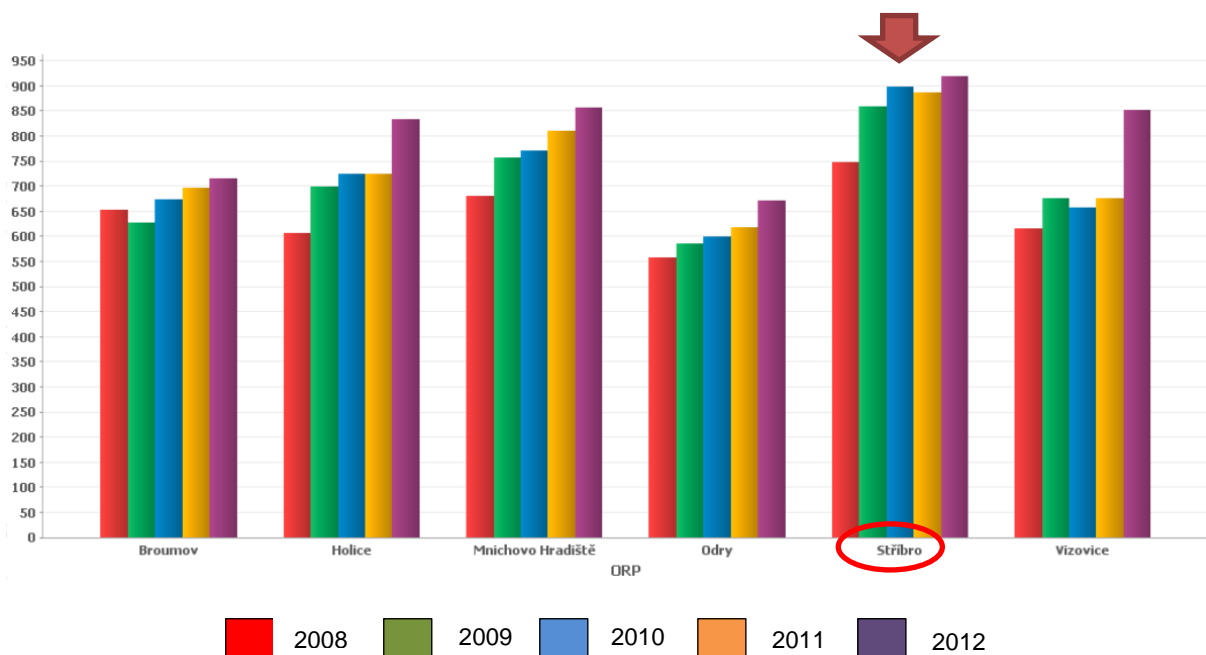
Obrázek 2: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 16.400 až 17.400) na žáka MŠ (v tis. Kč)

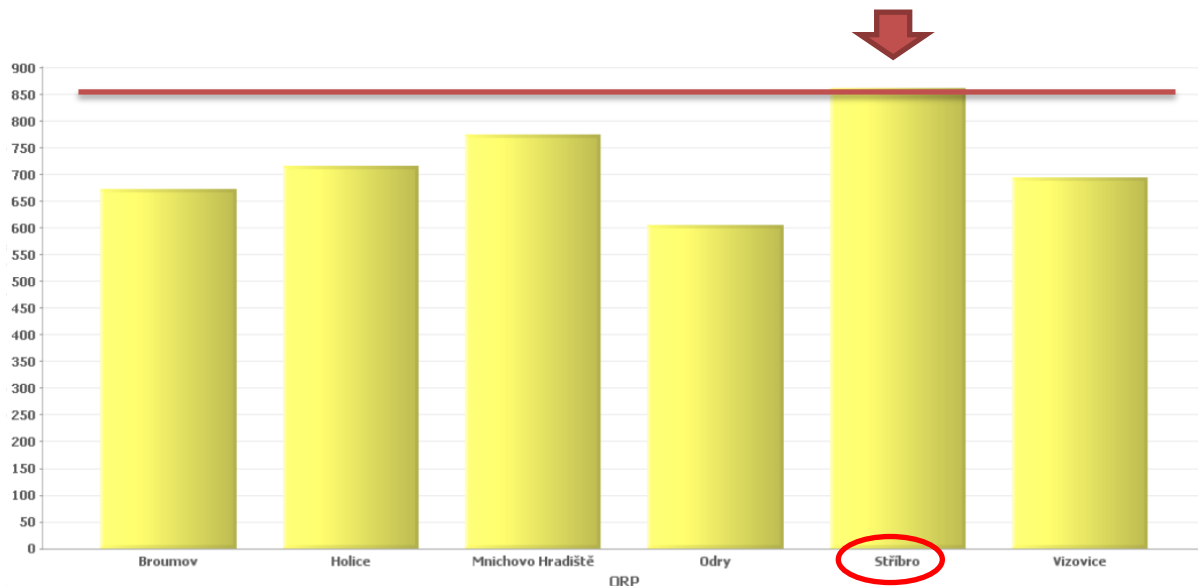
3. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady**. Jedná se o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obvodu spojené s odpadovým hospodářstvím. V tomto ohledu byly hodnoty dosažené SO ORP Stříbro ve sledované skupině SO ORP vybraných dle kritéria počtu obyvatel každoročně nejvyšší. Výdaje přitom zaznamenávají trvalý rostoucí trend a pohybovaly se v rozmezí ca 745 až ca 920 Kč/obyv./rok. Jejich průměrná úroveň (v grafu zvýrazněná červenou linií) dosáhla výše ca 860 Kč/obyv./rok. Situaci znázorňují obr. č. 4 a 5.

Obrázek 3: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 16.400 až 17.400) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

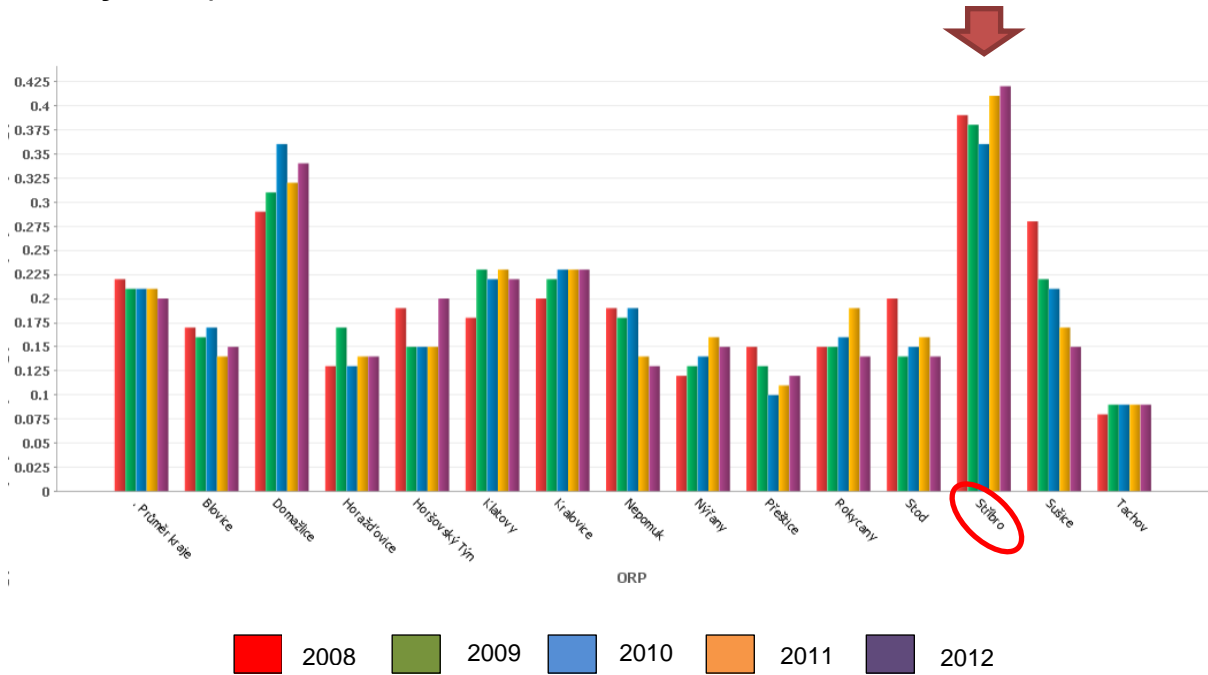
Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 16.400 až 17.400) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

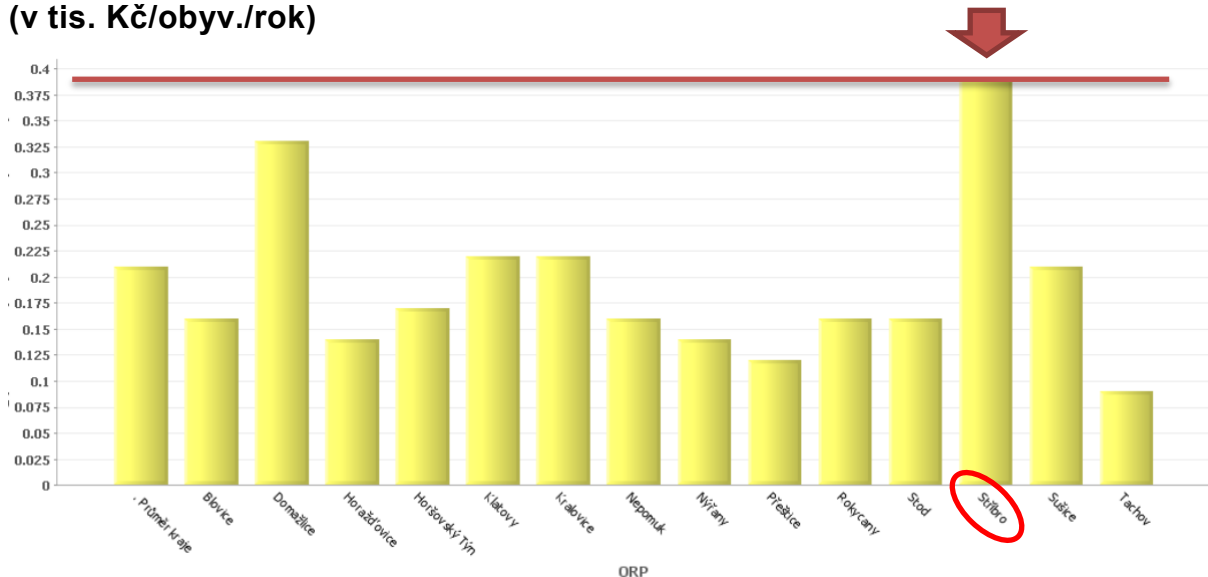
4. Sociální služby

Zajímavý pohled přináší srovnání **běžných výdajů na sociální služby** v rámci Plzeňského kraje. Ponecháme-li stranou krajské město Plzeň, pak v uvedeném výběru dosahuje SO ORP Stříbro nejvyšší úrovně běžných výdajů na obyvatele, tzn. výdajů spojených s denním provozem sociálních služeb. Tyto výdaje se pohybovaly v letech 2008 – 2012 mezi 0,36 až 0,42 tis. Kč/obyv. a jejich průměrná výše činí 0,39 tis. Kč/obyv. Viz obr. č. 5 a 6.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Plzeňského kraje) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

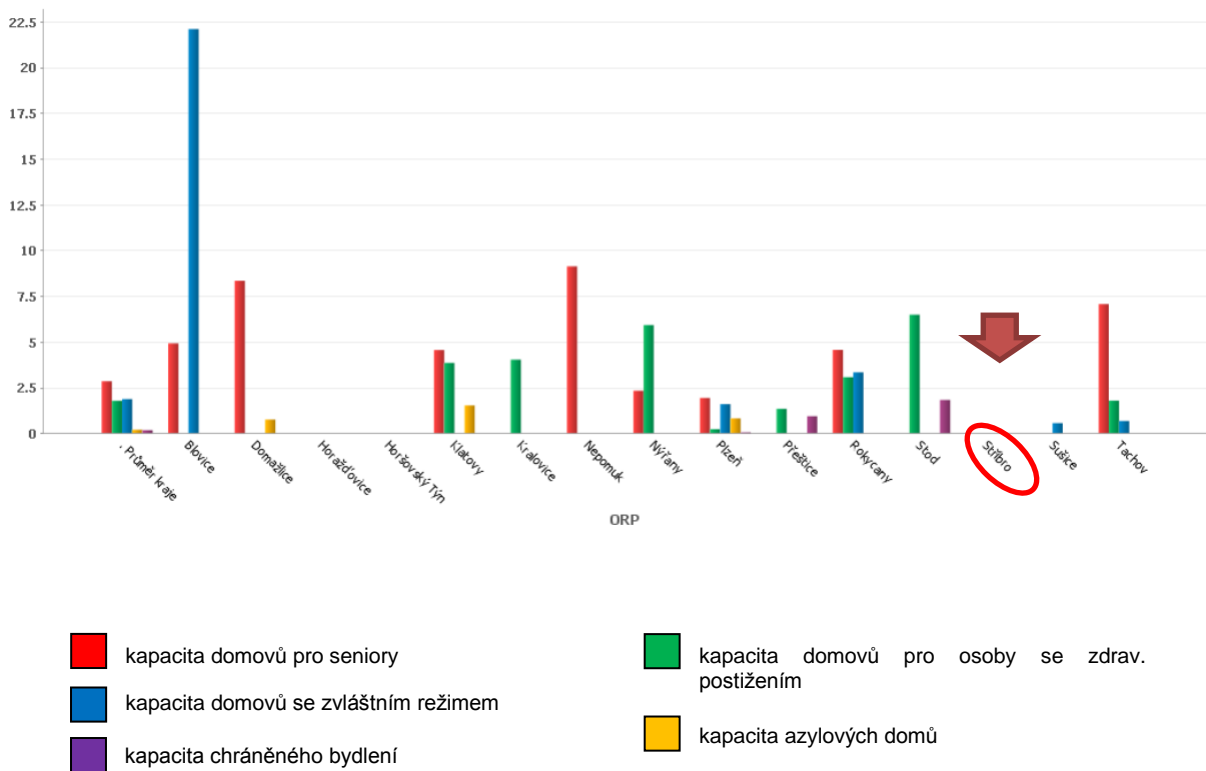

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Plzeňského kraje) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout ještě tu skutečnost, že totiž ve SO ORP Stříbro není v provozu žádné **zařízení sociálních služeb**, respektive žádné nevykazuje kapacitu (obdobně je tomu ještě u SO ORP Horažďovice a Horšovský Týn). Je tedy zřejmé, že obyvatelé SO ORP Stříbro musí využívat služeb zařízení v okolních či jiných správních obvodech.

Obrázek 7: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Plzeňského kraje) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Stříbro	
základní charakteristika	<p>v Plzeňském kraji se správní obvod ORP Stříbro:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obcí a počtem obyvatel řadí mezi menší obvody kraje • rozlohou je zhruba středně velký
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízký počet žáků MŠ na 1.000 obyvatel • vysoké běžné výdaje na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké a stále rostoucí celkové neinvestiční výdaje na odpady
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • nulová kapacita zařízení sociálních služeb

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad